

Тема: Основи аграрного права

План:

1. Поняття та предмет аграрного права.

2. Основні завдання аграрного права.

3. Принципи аграрного права.

Література:

1. Правознавство. Підручник для 10 класу. О.Д. Наровлянський. - К.: Грамота, 2010. – 233 с.
2. Правознавство. Навчальний посібник - За ред. к.ю.н. В.В. Сухоноса (мол.) - Університетська книга, 2012. - 903 с.

1. Аграрне право України — одна з найважливіших галузей національного права. Воно певною мірою є правонаступником як колишнього колгоспного, так і сільськогосподарського права. Однак на відміну від останнього (комплексної, інтегрованої галузі) аграрне право України перебуває в стані становлення як самостійної та інтегрованої галузі національного права, котрій притаманні власний предмет, власні й частково інтегровані об'єкти, власні суб'єкти, методи, система.

Кожна галузь права характеризується властивим їй предметом правового регулювання. Таким своєрідним предметом є аграрні правовідносини, які:

- ✓ по-перше, впливають із спеціальної правосуб'єктності суб'єктів аграрного права, із специфіки їхніх завдань та предмета діяльності;
- ✓ по-друге, складаються в сфері виробництва продуктів харчування, продовольства і сировини рослинного і тваринного походження, переробки і реалізації останньої суб'єктами аграрної підприємницької діяльності.

Аграрні правовідносини як предмет аграрного права являють собою взаємопов'язані інтегровані відносини майнового, земельного, членського, учасницького, корпоративного, управлінського й трудового характеру в усій багатогранності їх прояву в процесі здійснення завдань діяльності суб'єктів аграрного підприємництва.

Їм притаманний певний суб'єктний склад, наділений спеціальною правосуб'єктністю, а також об'єктний склад, тобто засоби виробництва продуктів харчування, сировини й продовольства рослинного і тваринного

походження. Тому особливістю діяльності суб'єктів аграрного підприємництва і властивостями об'єктів аграрного права визначається своєрідність предмета аграрного права як галузі національного права. На своєрідність цього предмета впливає також притаманне українському аграрному праву визначення й здійснення.

Аграрне право України — це самостійна галузь права. Воно являє собою сукупність правових норм, що визначають правове становище працівників сільського господарства і сільськогосподарських підприємств, їхні основні суб'єктивні права та юридичні обов'язки. Ці норми регулюють суспільні аграрні організаційно-правові, членські, майнові, управлінські, трудові, соціальні та внутрішньогосподарські виробничі відносини та відносини з приводу утворення і виробничо-господарської діяльності селянських (фермерських) господарств.

Аграрне право регулює аграрні відносини, об'єднані за змістом, суттю, цілями та діяльністю, які складаються в процесі підприємницької діяльності аграрних підприємств зі статусом юридичних осіб, заснованих на різних формах власності й господарювання, що спрямована на виробництво, транспортування, зберігання, а також реалізацію сільськогосподарської продукції, продовольства і сировини рослинного і тваринного походження, в тому числі й у переробленому вигляді, з метою одержання прибутку.

Реалізація норм аграрного права шляхом виконання і застосування провадиться завдяки його інтегруванню з іншими галузями права — конституційним, земельним, цивільним, адміністративним, фінансовим, цивільним процесуальним правом. Взаємодія (інтегрування) аграрного права зі спорідненими галузями права забезпечує додержання Конституції України стосовно громадян — працівників сільського господарства, повнообсягове здійснення права власності на майно і землю сільськогосподарського призначення, охорону прав і юридичний захист інтересів колективних і державних сільськогосподарських підприємств, селянських (фермерських) господарств, працівників сільського господарства.

2. Першочергове завдання аграрного права полягає в забезпеченні юридичними засобами реалізації державної аграрної політики України, закріпленні оптимального правового становища всіх учасників аграрних правовідносин, які є предметом цієї галузі права. Аграрне право спрямовано на забезпечення становлення ринкових відносин та розвиток їх інфраструктури, аграрно-орендних формувань. Актуальні завдання аграрного права полягають у забезпеченні сучасного рівня взаємопоєднання і регулювання всіх форм власності, що становлять економічну основу аграрного сектора народного

господарства, посилення схоронності майна і коштів. Аграрне право покликане сприяти раціональному використанню землі, вод та інших природних ресурсів і гарантувати їх збереження як найголовніших об'єктів екології. Завдання аграрного права полягає в забезпеченні реалізації правоздатності його суб'єктів і тих конкретних завдань і цілей, що становлять їх соціально-економічну діяльність. Такі завдання для кооперативних аграрних підприємств — юридичних осіб визначені правовими нормами законодавства про ці кооперативи і підприємства та їхніми статутами. Для державних сільсько-, рибо-, мисливськогосподарських підприємств вони впливають із Закону "Про підприємства в Україні", а також з норм Закону "Про підприємництво".

Чітке визначення кола і змісту завдань аграрних підприємств (організацій, об'єднань), спільних підприємств покликане сприяти ефективному використанню юридичних засобів регулювання; аграрних відносин, здійсненню суб'єктивних прав і додержання юридичних обов'язків усіма учасникам» аграрних правовідносин.

В умовах формування правової держави аграрному праву притаманне забезпечення додержання всіх прав працівників сільського, рибного і мисливського господарства, визначених Конституцією України, Цими завданнями охоплюються і питання адміністративно-правово«) т» судового захисту прав: членів і найманих працівник!» сільськогосподарських підприємств.

3. Земельне законодавство базується на таких принципах:

а) поєднання особливостей використання землі як територіального базису, природного ресурсу і основного засобу виробництва;

б) забезпечення рівності права власності на землю громадян, юридичних осіб, територіальних громад та держави,;

в) невтручання держави в здійснення громадянами, юридичними особами та територіальними громадами своїх прав щодо володіння, користування і розпорядження землею, крім випадків, передбачених законом;

г) забезпечення раціонального використання та охорони земель;

г) забезпечення гарантій прав на землю; д) пріоритету вимог екологічної безпеки;

Принципи земельного законодавства — це ті основоположні засади, головні ідеї, що характеризуються універсальністю та відображають суттєві положення законодавства. Вони або ж прямо закріплені в земельно-правових нормах, або ж виникають з їх змісту.

Сутність принципу поєднання особливостей використання землі як територіального базису, природного ресурсу і основного засобу виробництва в тому, що земля як об'єкт земельних відносин розглядається законом не тільки як основний засіб виробництва і територіальний базис, але й як елемент довкілля, який знаходиться у нерозривному зв'язку з іншими природними ресурсами.

Забезпечення рівності права власності на землю громадян, юридичних осіб, територіальних громад і держави — один із самостійних принципів. В його основі положення чинного законодавства щодо рівності форм власності на землю. Це означає, що умови та об'єм здійснення власниками своїх повноважень є однаковими для всіх суб'єктів, їх суб'єктивні права підлягають захисту в однаковій мірі.

Земельне законодавство базується на принципі пріоритету вимог екологічної безпеки. Його сутність полягає в тому, що при правовому регулюванні використання земель 4 законодавець виходить із необхідності їх правової охорони як елементу екологічної безпеки. При цьому використання значної частини земель безпосередньо поставлено в залежність від забезпечення екологічної безпеки. Це стосується, зокрема, земель природоохоронного, оздоровчого, рекреаційного призначення, земель лісового та водного фондів, Щодо зазначених земель законодавством встановлений такий правовий режим, який забезпечує їх особливу охорону.

Реалізація цього принципу шляхом впровадження екологічних вимог в земельно правові норми дозволяє забезпечити здійснення комплексних заходів по охороні земель від шкідливих процесів, недопущенню розміщення, будівництва, експлуатації об'єктів, що негативно впливають на стан земель та які призводять до забруднення їх хімічними, радіоактивними, бактеріальними та іншими шкідливими речовинами.